

Epävirallinen tasa-arvoministerikokous 23.-24.11.2023, Pamplona

Neuvoston puheenjohtajamaa Espanja järjestää epävirallisen tasa-arvoministerikokouksen Pamplonassa 23.-24.11.2023. Kokouksen teemana on naisiin kohdistuva väkivalta. Kokouksessa ei tehdä päätöksiä. Suomea kokouksessa edustaa sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen.

Kokouksen teemana on naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaa koskevat haasteet, erityisesti tiedonkeruun ja väkivallan uhrien tukipalveluiden alueilla. Lisäksi teemana on kasvavat väkivallan muodot, kuten verkkoväkivalta.

Kokouksen teemojen ja ohjelman taustalla ovat eurooppalaiset sopimukset ja strategiat naisiin kohdistuvan väkivallan ja sukupuolten tasa-arvon alueella. Näitä ovat Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (Istanbulin sopimus), johon EU liittyi lokakuun alussa; Euroopan neuvoston yleissopimus ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta (Varsovan sopimus); sekä EU:n sukupuolten tasa-arvostrategia. Lisäksi direktiiviehdotuksesta koskien naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumista käydään parhaillaan neuvotteluja neuvoston oikeusministerikokouksen alaisuudessa.

Suomi on sitoutunut vahvistamaan hallituksen ohjelman mukaisesti naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaan vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja väkivallan tunnistamista erityisesti viranomaisissa, kunnissa ja hyvinvointialueilla sekä lisäämään uhrien tietoisuutta mahdollisuuksista saada suojelua ja turvaa. Hallitus arvioi myös kuntia ja hyvinvointialueita velvoittavan lainsäädännön tarvetta väkivallan ehkäisyn ja väkivallan vastaisen työn rakenteiden vahvistamisessa. Turvakotien ja raiskauskriisikeskusten palveluiden saavutettavuutta pyritään vahvistamaan. Lisäksi tunnistetaan ja torjutaan kunniaan liittyvää väkivaltaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö

Perusmuistio

EU/95/2023-STM-12

Raevaara Eeva

14.11.2023

EU; Epävirallinen tasa-arvoministerikokous 23.- 24.11.2023

Kokous

Epävirallinen tasa-arvoministerikokous, Pamplona 23.-24.11.2023

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvoston puheenjohtajamaa Espanja järjestää epävirallisen tasa-arvoministerikokouksen Pamplonassa 23.-24.11.2023. Kokouksen teemana on naisiin kohdistuva väkivalta. Suomea kokouksessa edustaa sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen.

Suomen kanta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaisesti naisiin kohdistuvaa väkivaltaa torjutaan vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja tunnistamista erityisesti viranomaisissa, kunnissa ja hyvinvointialueilla.

Samoin hallitusohjelman mukaisesti perhe- ja lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisyä ja tunnistamista vahvistetaan erityisesti viranomaisissa, kunnissa ja hyvinvointialueilla. Lisätään uhrien tietoisuutta mahdollisuuksista saada suojelua ja turvaa.

Hallitus arvioi myös kuntia ja hyvinvointialueita velvoittavan lainsäädännön tarvetta väkivallan ehkäisyn ja väkivallan vastaisen työn rakenteiden vahvistamisessa.

Turvakotien ja raiskauskriisikeskusten palveluiden saavutettavuutta pyritään vahvistamaan. Lisäksi tunnistetaan ja torjutaan kunniaan liittyvää väkivaltaa.

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan sovittelusta pääsääntöisesti luovutaan.

Hallitusohjelman mukaan tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen kriminalisoidaan rikoslaissa nykyistä selkeämmin. Myös alaikäisen tytön vieminen ulkomaille sukupuolielinten silpomista varten kriminalisoidaan.

Pääasiallinen sisältö

Kokouksen teemana on naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaa koskevat haasteet, erityisesti tiedonkeruun ja väkivallan uhrien tukipalveluiden alueilla. Lisäksi teemana on kasvavat väkivallan muodot, kuten verkkoväkivalta.

Kokouksen teemojen ja ohjelman taustalla ovat eurooppalaiset sopimukset ja strategiat naisiin kohdistuvan väkivallan ja sukupuolten tasa-arvon alueella. Näitä ovat Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (Istanbulin sopimus), johon EU liittyi lokakuun alussa; Euroopan neuvoston yleissopimus ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta; sekä EU:n sukupuolten tasa-arvostrategia. Parhaillaan neuvotellaan myös komission direktiiviehdotuksesta koskien naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan torjuntaa. Tämä lainsäädännöllisiä ja politiikkatoimia koskeva kehys edellyttää jäsenmaiden keräävän tietoa naisiin kohdistuvan väkivallan eri muodoista ja tarjoavan kaikille naisiin kohdistuvan väkivallan uhreille erityistukipalveluita, mukaan lukien tiedotus sekä oikeudellinen ja psykologinen neuvonta.

EU:n keräämän tiedon mukaan 33 % naisista on kohdannut fyysistä ja/tai seksuaalista väkivaltaa ja 55 % on kokenut seksuaalista häirintää. Lisäksi on arvioitu, että 600 000 naista ja tyttöä on joutunut sukuelinten silpomisen uhriksi Euroopassa.

Kokouksen tavoitteena on keskustella kriteereistä ja aloitteista, joiden avulla voidaan edetä kolmella yllä mainitulla alueella: 1) Tiedonkeruun edistäminen, jotta voidaan tehdä näkyväksi naisiin kohdistuvan väkivallan eri muotoja ja niiden kehitystä ja näin paremmin vastata niihin järjestelmien tasolla; 2) Eritystukipalvelujen takaaminen koko EU:ssa kansainvälisten ihmisoikeusstandardien mukaisesti kaikille naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan uhreille, erityisenä painopisteenä seksuaalinen väkivalta; 3) Keskustelu haasteista ja aloitteista, joilla voidaan yhdessä vastata kasvaviin sukupuolistuneen väkivallan muotoihin, ml. verkkoväkivalta, naisiin kohdistuva poliittinen väkivalta ja institutionaalinen väkivalta.

Puheenjohtajan jakamassa taustapaperissa käsitellään yksityiskohtaisesti haasteita ja kansainvälisoikeudellista kehystä näillä kolmella alueella. Dokumentissa ehdotetaan näihin haasteisiin vastaamista tulevassa EU:n tasa-arvostrategiassa ja toimien vahvistamista verkkoväkivaltaa vastaan.

Kokous tuo yhteen jäsenmaiden, Euroopan komission ja muiden EU-instituutioiden edustajia. Kokoukseen osallistuu myös Euroopan neuvoston GREVIO:n (Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence) puheenjohtaja.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Sosiaaliasiat-jaosto (25), kirjallinen menettely 13.-14.11.2023, EU-ministerivaliokunta 17.11.2023.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely 17.11.2023.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Eeva Raevaara, STM, p. 02951 63205.
Satu Leino, STM, p. 0295 163 498.
Minna Viuhko, STM, p. 0295 163 470.
Sarita Friman, VNK, p. 0295 160 144.

VAHVA-tunnus

EU/95/2023

Liitteet**Viite**